

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATORS CONDUCT ON CODE OF ETHICS
AND THE HAPPY WORKPLACE IN SCHOOL SATTABONGKOT CAMPUS UNDER THE
OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

ศรินันท์ ขวัญอ่อน¹ ศิริรัตน์ ทองมีศรี²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 440 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 205 คน ซึ่งได้มาจากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .832 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .923 ($r = .923$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

คำสำคัญ : จรรยาบรรณวิชาชีพ , องค์กรแห่งความสุข , ความสัมพันธ์

ABSTRACT

The purposes of this research were; 1) to study administrators conduct on code of ethics 2) to study the happy workplace in School 3) to study the relationship between administrators conduct on code of ethics and the happy workplace in School. The samples of this research was 205 from the population of 440 persons derived through simple random sampling Krejcie & Morgan. The tools used to collect the data was a rating scale questionnaire and reliability was .832. Data were analyzed with statistical software to calculate the frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's

Correlation. The research results were found that; 1) administrators conduct on code of ethics Sattabongkot campus under the of Secondary Education Service Area Office 4 were at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.30$); 2) study the happy workplace in School Sattabongkot campus under the of Secondary Education Service Area Office 4 was at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.04$); 3) There was positively highest correlation between administrators conduct on code of ethics and the happy workplace in School Sattabongkot campus under the of Secondary Education Service Area Office 4 with the statistically significant level at .01, and coefficient of correlation at .923 ($r = .923$)

Keywords : Code of ethics , Happy workplace , Relationship

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในแต่ละสถานศึกษา จะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ จรรยาบรรณต่อสังคม ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ดีงาม ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ต้องยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำพัฒนาสังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ว่า “การงานทุกอย่างทุกอาชีพย่อมจะมีจรรยาบรรณของตนเองจรรยาบรรณนั้นจะมีบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ยึดถือกันว่าเป็นความดีงามทุกคนในอาชีพนั้น ควรประพฤติปฏิบัติ หากผู้ใดล่วงละเมิดก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่บุคคลหมู่คณะและส่วนรวมได้” ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานในทุกสาขาอาชีพ นอกจากจะมีความรู้ในสาขาของตนแล้ว จะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถประพฤติตนปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ได้รับความเชื่อถือยกย่องในเกียรติยศศักดิ์ศรีและในความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547: 11) ในส่วนผู้บริหารสถานศึกษาก็มีจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคมที่จะต้องปฏิบัติตนตามนั้นด้วย

ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับ (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545) ที่กำหนดจุดมุ่งหมายในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพ แม้จะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการบริหารแต่ไม่สามารถทดแทนผู้บริหารที่มีคุณภาพได้ ผู้บริหารไม่เพียงแต่บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารอย่างเคร่งครัด ในปัจจุบันเมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร พบว่า มีการประพฤติตนผิดระเบียบวินัย การบริหารที่ไม่โปร่งใส รวมทั้งปัญหาหนี้สินต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาบางคน ส่งผลต่อตัวผู้บริหารสถานศึกษาและมีผลกระทบต่อการทำงานในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าให้กับเยาวชนของชาติ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องบริหารสถานศึกษาให้เป็นสถานที่ที่มีความสุข และสร้างองค์กรแห่งความสุข ซึ่งแนวคิดจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มุ่งสร้างคนในองค์กรให้มีความสุขในการทำงาน ลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาระบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคลในองค์กร เพราะทุก ๆ องค์กรล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่ง สถานศึกษาก็จะต้องเป็นองค์กรหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาและสร้างองค์กรแห่งความสุข เมื่อบุคคลในองค์กรทำงานอย่างมีความสุขก็ย่อมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลกระทบกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในองค์กรที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาการทำงานในสถานศึกษารูปแบบขององค์กรแห่งความสุข การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ในสถานศึกษามีความสุขย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

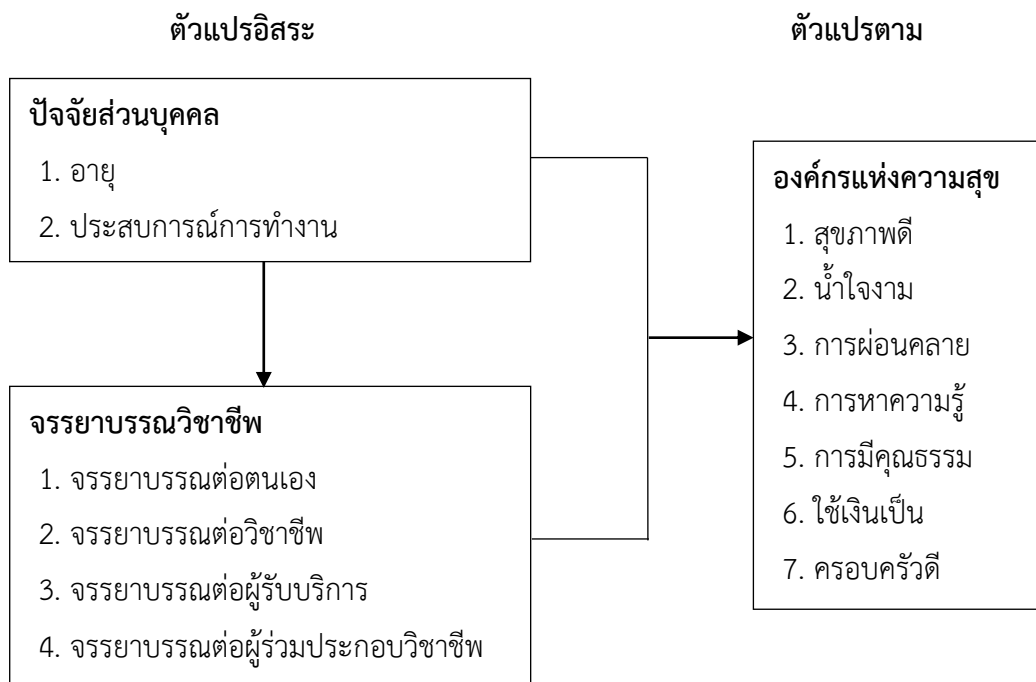
1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การปฏิบัติตามบรรณวิชาชีพ มี 5 ด้าน คือ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) จรรยาบรรณสังคม และองค์กรแห่งความสุข (สสส.) มี 8 ประการ คือ 1) สุขภาพดี (Happy body) 2) น้ำใจงาม (Happy heart) 3) การผ่อนคลาย 4) หาความรู้ (Happy brain) 5) การมีคุณธรรม หิริ โอตปปะ (Happy soul) 6) ใช้เงินเป็น (Happy money) 7) มีครอบครัวที่ดี (Happy family) 8) สังคมดี (Happy society) ดังภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 440 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 205 คน ซึ่งมาจากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยลักษณะคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กร แห่งความสุขในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพดี 2) น้ำใจงาม 3) การผ่อนคลาย 4) การหาความรู้ 5) การมีคุณธรรม 6) ใช้เงินเป็น 7) ครอบครัวดี 8) สังคมดี แบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่าตามมาตรการวัดของลิเคอร์ท (Likert: 1987) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะด้านความถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อให้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence)

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าของสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ .832

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครทำหนังสือไปยังกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามไปยังแต่ละโรงเรียนโดยส่งด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เก็บแบบสอบถามกลับคืนตนเอง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence)

1.2 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน จากการศึกษาได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 ด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.593) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.626) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.714)

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.648) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.727)

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.680) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.723)

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.651) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดความเกื้อกูล และมิตรภาพที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.700)

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.645) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.659)

2. ศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.596) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพดี (Happy body) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.718) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.808)

2.2 ด้านน้ำใจงาม (Happy heart) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.642) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษารู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.698)

2.3 การผ่อนคลาย (Happy relax) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.731) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดงานเลี้ยงให้กับครู และบุคลากรในสถานศึกษาตามเทศกาลต่าง ๆ เช่น จัดงานปีใหม่ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.796)

2.4 ด้านการหาความรู้ (Happy brain) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.646) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมด้านการศึกษา หาความรู้ของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.755)

2.5 ด้านคุณธรรม หิริ โอตตัปปะ (Happy soul) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.748) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีมให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.768)

2.6 ด้านใช้เงินเป็น (Happy money) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.756) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ในสถานศึกษาออมเงิน รู้จักเก็บรู้จักใช้ เช่น ออมเงินผ่านธนาคารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.814)

2.7 ด้านครอบครัวดี (Happy family) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.772) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดสรรเวลาการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการทำงานเพื่อมีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.871)

2.7 ด้านสังคมดี (Happy Society) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.732) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ในสถานศึกษาได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.749)

3. ผลการหาค่าวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมกับด้านการหาความรู้ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .675$) รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพกับด้านการหาความรู้ ($r = 0.674$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมกับด้านการหาความรู้ ($r = 0.606$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ 0.01 อยู่ในระดับสูง ที่ระดับ $r = 0.923$ โดยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจรรยาบรรณต่อประกอบวิชาชีพ

อภิปรายผล

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับ การเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้ศึกษาขออภิปรายผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความคิดเห็นของความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา กับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมี ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เนื่องจากผู้บริหาร มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ และประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู บุคลากรในสถานศึกษาและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล บุญดี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2557: 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เนื่องจากผู้บริหารยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจนารถ ลำดวน (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 รับรู้การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม และปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้ครูและนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ มีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการวัดในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีรัตน์ บุญทอง (2558: 93) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี : การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ พบว่า 1) การจัดลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากค่ามากที่สุดไปหาค่าน้อยที่สุดได้แก่ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีวินัยและความรับผิดชอบในวิชาชีพ การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู สาเหตุความต้องการจำเป็นสำคัญที่สุด ได้แก่ สภาพปัญหาเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันมีผลต่อการดำเนินชีวิตของครูที่เปลี่ยนแปลงไป ครูมีความตระหนักด้านระเบียบวินัยไม่เพียงพอและมีการวางแผนในการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ การจัดการอบรมไม่

สอดคล้องกับการพัฒนาตนเองทางวิชาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีน้อย และครูส่วนใหญ่ 2) พบว่าไม่ตระหนักถึงจิตวิญญาณความเป็นครู มีจิตสำนึกที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม 3) แนวทางการพัฒนาความต้องการจำเป็นสำคัญที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ตระหนักเห็นความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจปรับใช้ในการดำรงชีวิต ได้อย่างเหมาะสม การจัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบวินัยและการอบรมการวางแผนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อสมดุลในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้มีจัดการอบรมที่เน้นเชิงปฏิบัติการให้มีสอดคล้องกับความต้องการของครูทั้งสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมกับหน่วยงานเกี่ยวข้องในการพัฒนางานวิชาการ และการสร้างจิตสำนึกส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ครูรักและตระหนักถึงการเสียสละเพื่อประโยชน์ขององค์กร

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ เนื่องจากผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียนทั้งทางกาย วาจา ใจ มีความรัก ความเมตตา และความเอาใจใส่ให้กำลังใจอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ และไม่กระทำเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย วาจา และใจของครูและนักเรียน อยู่อย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจนารถ ลำดวน (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจ ต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 รับรู้การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ ต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ และด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม มีการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอยู่เสมอ มีวินัยในตนเอง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อองค์วิชาชีพที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา พรหมรินทร์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจรรยาบรรณ ต่อตนเอง รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้าน

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ตามลำดับ

2. การเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ด้านน้ำใจงาม (Happy heart) ด้านการหาความรู้ (Happy brain) ด้านสังคมดี (Happy Society) ด้านคุณธรรม หิริ โอตตัปปะ (Happy soul) ด้านการผ่อนคลาย (Happy relax) ด้านสุขภาพดี (Happy body) ด้านใช้เงินเป็น (Happy money) ด้านครอบครัวดี (Happy family) ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านน้ำใจงาม (Happy heart) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษารู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจงาม มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมของหายได้คืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร เหล่าเท่ง และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2557: 996) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางความสุข 8 ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพและความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชนเอกชน พบว่า 1) กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข 8 ประการ ของพนักงานบริษัท ริการ์แมนส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมแล้วพบว่า ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมสุขภาพดี (Happy body) มีอิทธิพลทางบวกต่อความสุขในการทำงาน รองลงมาคือ น้ำใจงาม (Happy heart) และสังคมดี (Happy Society) อยู่ในลำดับมาก 2) ความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์แมนส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์แมนส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออก และ 4) ความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัท ริการ์แมนส์ จำกัด ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย หมายถึง ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อตั้งใจในการลาออก

2.2 ด้านการหาความรู้ (Happy brain) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมด้านการศึกษาหาความรู้ของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ เนื่องจากโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการศึกษาหาความรู้ของครูและบุคลากรในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ สนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนให้มีการอบรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ปัจจุบันมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) โรงเรียนก็สนับสนุนให้อบรมออนไลน์ และส่งเสริมให้ทำอาสาสมัครมากกว่าเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูบรรจุใหม่ ในการสอนงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัส จิตต์ธีรภาพ (2554: 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคล ความสุขในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กร พนักงาน: กรณีศึกษา โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารแห่งหนึ่ง พบว่า ด้านการหาความรู้ (Happy brain) อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77

2.3 ด้านสังคม (Happy Society) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม เนื่องจากโรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีความเอื้อเฟื้อต่อชุมชนและสังคม เช่น การบริจาคโลหิต การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บริจาคสิ่งของและเงินแก่ผู้ป่วยติดเตียงในโรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ศศิธร เหล่าเที่ยง และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2557: 996) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางความสุข 8 ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงานประสิทธิภาพและความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชนเอกชน พบว่า 1) กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข 8 ประการ ของพนักงานบริษัท กิจการมั่นคง จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัท กิจการมั่นคง จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท กิจการมั่นคง จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออก และ 4) ความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัท กิจการมั่นคง จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อตั้งใจในการลาออก

2.4 ด้านคุณธรรม หิริ โอตตัปปะ (Happy soul) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีมให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียน มีการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีมให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ที่เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ คุณธรรม หิริ โอตตัปปะ การละอายละอายและเกรงกลัวต่อบาป โรงเรียนมีโครงการต่าง ๆ ที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกป้องกันการทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ชุณหวรชัย (2556: 69) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาสู่องค์กร แห่งความสุข “คึกฤทธิ์อาร์คิเทค” พบว่า ผลการศึกษาพัฒนาองค์กรสู่ความสุขคึกฤทธิ์อาร์คิเทค ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ได้มีการนำเสนอประเด็นในการทำงานอย่างไรให้มีความสุข หรือการสร้างความสุขในที่ทำงาน (Happy Workplace) พนักงานได้ร่วมกันพูดคุยถึงความสุข 8 ประการ และที่มีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านศาสนาและศีลธรรม (Happy soul) ความศรัทธาศาสนาและศีลธรรมในการดำเนินชีวิตความสุขของคนทำงานเกิดได้จากธรรมะจริยธรรมความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคน ที่องค์กรต้องสร้างองค์การใดไม่ปลูกฝัง ศรัทธาศาสนาและศีลธรรมให้เกิดในองค์กรอย่าหวังว่าคนในองค์กรจะซื่อสัตย์ จงรักภักดี และน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้งจะช่วยเหลือองค์กรยามที่องค์กรตกอับ คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญของทุกองค์กร

2.5 ด้านการผ่อนคลาย (Happy relax) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดงานเลี้ยงให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามเทศกาลต่าง ๆ เช่น จัดงานปีใหม่ เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดงานเลี้ยงให้กับครูและ

บุคลากรในสถานศึกษาตามเทศกาล ต่าง ๆ เช่น จัดงานปีใหม่ มีการจับรางวัลสร้างสรรค์สำเร็จ สัมมนา หรือท่องเที่ยวประจำปี ให้ครูและบุคลากรได้ผ่อนคลาย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ศศิธร เหล่าเที่ยง และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2557: 996) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางความสุข 8 ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงานประสิทธิภาพและความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชนเอกชน พบว่า 1) กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข 8 ประการของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออก และ 4) ความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อตั้งใจในการลาออก

2.6 ด้านสุขภาพดี (Happy body) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีของครูและบุคลากร ในสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนมีการตรวจสุขภาพประจำปีให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายและรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ เช่น กิจกรรมนั่งสมาธิ เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ วิจัยของ ศศิธร เหล่าเที่ยง และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2557: 996) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางความสุข 8 ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงานประสิทธิภาพและความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชนเอกชน พบว่า 1) กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข 8 ประการของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง ความสุขในการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออก และ 4) ความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัท ริการ์เม้นส์ จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อตั้งใจในการลาออก

2.7 ด้านใช้เงินเป็น (Happy money) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาออมเงิน รู้จักเก็บรู้จักใช้ เช่น ออมเงินผ่านธนาคารโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาออมเงิน รู้จักเก็บรู้จักใช้ เช่น ออมเงินผ่านธนาคารโรงเรียน จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถจัดการกับรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัส จิตต์ธีรภาพ (2554: 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคล ความสุข

ในการทำงาน และความผูกพัน ต่อองค์การพนักงาน: กรณีศึกษา โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารแห่งหนึ่ง พบว่า ระดับความสุขในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

2.8 ด้านครอบครัวดี (Happy family) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสรรเวลาการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการทำงานเพื่อมีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดสรรเวลาการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการทำงานเพื่อมีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น มีการมอบทุนการศึกษา แต่บุตรเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของครอบครัว และการมอบรางวัลในพ้อ/แม่ดีเด่นครูและบุคลากร ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา แซ่ซิ้ม (2554: 77-79) ได้ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือด้านทัศนียภาพ ส่วนบุคคลและด้านเพื่อนและสังคมรอบด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสุขภาพ ด้านความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านงาน และด้านความมีอิสรภาพส่วนบุคคล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ 0.01 อยู่ในระดับสูงที่ระดับ $r = 0.923$ โดยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กร แห่งความสุขในสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของสุวิมล บุญลี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2557: 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้มีข้อค้นพบที่จะสามารถนำข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติ

อย่างเคร่งครัด เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ในด้านจรรยาบรรณต่อตนเองนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่เสมอ

2. จากการศึกษา พบว่า องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาในด้านเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านครอบครัวดี (Happy family) ส่วนมากครูจะเสียสละและทุ่มเทเวลาส่วนตัวให้กับการทำงานมากกว่าครอบครัว เช่น มาทำงานแต่เช้า และหลังจากหมดเวลาทำงานแล้วยังเสียสละทำงานต่อ กลับบ้านช้ากว่าปกติหรือนำงานกลับมาทำที่บ้าน จึงทำให้มีเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรเวลาในการทำงานและการแบ่งเวลาให้ครอบครัวมีความเหมาะสมกัน

3. จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสัตตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ 0.01 อยู่ในระดับสูง ที่ระดับ $r = 0.923$ โดยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านที่มีสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริต มีรับผิดชอบประพฤติตนเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับครู บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ควรจะศึกษาเกี่ยวกับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ด้านครอบครัวดี (Happy Family) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูและบุคลากรสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กัญญาภักษณ์ พระระนะพันธ์ (2556). การเป็นองค์กรแห่งความสุขกับการจัดการความรู้และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- จันทร์ทร ปานคล้า. (2557). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จूरรัตน์ บุญทอง. (2559). การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี: การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญจง ชวศิริวงศ์. ความสุขในที่ทำงาน (Happy workplace). วารสารพัฒนาสังคม 9, 2 (ธันวาคม 2550): (61-63).
- ประกาศของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130, ตอนพิเศษ 156 (12 พฤศจิกายน 2556): (73 – 74).
- ปราชญา กล้าผจญ. (2545). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- พิกุล พุ่มช้าง. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา: การวิเคราะห์โมเดลเปรียบเทียบการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พินิจนารถ ลำดวน (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระมหาธีรเดช โพธิ์ทอง (2558). ตัวแบบการจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 4 เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งความสุข. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชาูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ศศิธร เหล่าแท่ง และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์ (2557). อิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางความสุข 8 ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงานประสิทธิภาพและความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชนเอกชน. Veridain E-Journal 7, 2

- สุวิมล บุญลี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2557). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. บัณฑิต
วิทยาลัย พิษณุพรรณ.
- Fisher CD. (n.p. : 2010) **Happiness at Work International**. Journal of management
review. (384 – 412)
- Forren E.L. (2004) **Leadership behavior and happiness**. Journal of Occupational
Health Psychology 9, 2 (165 – 167).
- Ibrahim Kocabas and Turgut Karakose, (April 2009) **Ethics in school administration**.
African Journal of Business Management 3 (129).
- Jessica Garrett- staib and Robert M. (2011-2012) **Manniinger Ethical Leadership in the
Principalship : A Qualitative Analysis Abstract**. National Forum of Education
Administration and Supervision Journal Volume 29: (number 2009)

